НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВО-ПРИРОДНИЧИЙ МУЗЕЙ

НАКАЗ

27.12. 2023 року *Київ* 102

Про затвердження Положення з наукової етики та академічної доброчесності та створення комісії при Вченій раді ННПМ НАН України

Відповідно до п.1.13 постанови Президії НАН України від 27.10.2021 № 330 «Про План заходів з реалізації Концепції розвитку НАН України на 2021-2025 роки» щодо створення комісії з наукової етики з метою виявлення, встановлення та розгляду фактів порушення академічної доброчесності

НАКАЗУЮ:

1. Затвердили «Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності Національного науково-природничого музею Національної академії наук України».
2. Сформувати комісію з наукової етики в наступному складі:

Червоненко О.В. – к.б.н., заступник директора з наукової роботи (голова комісії);
члени комісії: Комар М.С. – д.геол.н., ст.н.сп., зав. відділом;
Король Е.М. – к.б.н., учений секретар (секретар);
Міщук Н.Я. – завідувачка відділу кадрів;
Новосад К.В. – к.б.н., заступник голови ПК;
Пєсков В.М. – к.б.н.;
Руденко К.В. – к.геол.н., ст.н.сп.;
Щербакова О.Ф. – к.б.н., ст.н.співр.

3. Комісії використовувати в роботі «Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності Національного науково-природничого музею Національної академії наук України».
4. Положення розмістити на сайті Музею (відп. Король Е.М.).
5. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор ННПМ НАН України
академік НАН України Ігор ЄМЕЛЬЯНОВ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВО-ПРИРОДНИЧИЙ МУЗЕЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Вченої ради Національного
науково-природничого музею
НАН України, протокол №09/23
«27» грудня 2023р.

Голова вченої ради
академік НАН України

_____Ігор ЄМЕЛЬЯНОВ

ПОЛОЖЕННЯ
про комісію з питань етики та академічної доброчесності Національного науково-природничого музею Національної академії наук України

Введено в дію наказом від__27.12.2023____№___102___

2023

1. Загальні положення

1.1. Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності (далі – Положення) Національного науково-природничого музею НАН України (далі – Музей) визначає порядок діяльності комісії з питань академічної доброчесності (далі – Комісія), процедуру розгляду справ щодо порушення Кодексу та норм академічної доброчесності співробітниками Музею, а також способи дисциплінарного впливу.

1.2. У своїй діяльності Комісія керується Конституцією України, Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», Європейською хартією дослідників та Кодексом працевлаштування наукових працівників, Берлінською декларацією про відкритий доступ до знань у науці та гуманітарній сфері, Кодекс академічної доброчесності, Етичного кодексу Вченого України, Статутом Музею, іншими нормативно-розпорядчими документами України. При розробці цього Положення також враховані відповідне Положення Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова.

1.3. Комісія з питань етики та академічної доброчесності – колегіальний дорадчий орган, метою якого є сприяння дотриманню етичних принципів і стандартів, фундаментальних принципів академічної доброчесності та розв'язуванню етичних конфліктів між членами музейної спільноти.

1.4. Завдання Комісії є:

- сприяння зміцненню довіри, партнерським відносинам між науковими співробітниками, консолідації музейної спільноти;
- налагодження діалогу і досягнення згоди шляхом об'єктивного та принципового обговорення складних етичних ситуацій;
- сприяння формуванню активної громадської позиції наукових співробітників;
- сприян6ня формуванню культури якості та популяризації принципів, норм академічної доброчесності Музею.

1.5. Встановлення факту порушення академічної доброчесності базується на таких основних принципах:

- усвідомлення важливості академічної доброчесності та відповідальності за її порушення;
- нульова толерантність до порушення академічної доброчесності;
- дотримання норм законодавства та внутрішніх нормативних документів Музею;
- справедливість та об'єктивність;

Правова визначність, відкритість та прозорість правил і процедур виявлення фактів порушення академічної доброчесності та відповідальності за її порушення.

2. Порядок формування складу комісії з питань етики та академічної доброчесності

2.1. Члени Комісії працюють на громадських засадах. Склад Комісії затверджується наказом директора. Строк повноважень Комісії становить 3 роки.

2.2. До складу Комісії входять наукові працівники Музею, що користуються беззаперечним моральним авторитетом у колективі Музею, володіють необхідними особистісними якостями, соціальним та академічним досвідом для здійснення моніторингу за дотриманням науковцями Музею норм Кодексу академічної доброчесності.

2.3. До складу комісії входять: заступник директора з наукової роботи, учений секретар, голова (або заступник) профкому Музею, завідувачка відділу кадрів, по одному представнику від наукових відділів.

2.4. До роботи Комісії можуть бути залучені внутрішні або зовнішні експерт з питань, що розглядаються, з правом дорадчого голосу.

2.5. До складу комісії не можуть долучитися особи, які притягувалися до дисциплінарної чи інших видів відповідальності за порушення етичних норм або які були стороною конфлікту.

2.6. Голова і секретар призначаються наказом директора. Заступник Голови обирається на першому її засідання із складу членів Комісії більшістю голосів від її загального складу.

2.7. Членство в комісії припиняється у таких випадках:

- подання заяви членом Комісії про складання повноважень за власним бажанням;
- систематичне невиконання обов’язків члена Комісії чи порушення ним Кодексу академічної доброчесності Музею;
- припинення трудових відносин з Музеєм.

2.8. Заява про складання повноважень члена Комісії подається Голові Комісії.

2.9. Рішення про припинення членства в Комісії внаслідок систематичного невиконання членом Комісії своїх обов’язків чи порушення ним Кодексу академічної доброчесності Музею приймається Комісією за поданням голови Комісії. Рішення вважається прийнятим, якщо його підтримало не менше двох третин від загального складу Комісії.

2.9. Члени комісії не можуть делегувати свої повноваження іншим особам.

3. Повноваження, права та обов’язки комісії з питань етики та академічної доброчесності

3.1. До повноважень комісії входить:

3.1.1. Моніторинг дотримання науковими співробітниками Музею етичних норм поведінки, встановлених Конституцією України, Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність», Етичним кодексом Вченого України і Кодексом академічної доброчесності Музею.

3.1.2. Надання консультацій з питань академічної доброчесності та інших правил академічної етики;

3.1.3. Розгляд заяв щодо порушення етичних норм поведінки і надання за результатами розгляду відповідних рекомендацій директору (вченій раді) Музею;

3.1.4. Надання експертної оцінки щодо етичності дій і поведінки наукової спільноти та рекомендації щодо застосування санкцій за порушення Кодексу академічної доброчесності;

3.1.5. Ініціювання змін і доповнень до Кодексу академічної доброчесності Музею;

3.1.6. Проведення інформаційної роботи щодо популяризації принципів професійної етики та академічної доброчесності наукових співробітників.

3.2. Для виконання своїх повноважень Комісія має право:

3.2.1. Одержувати від усіх науковців підрозділів Музею інформацію про документи, необхідні для здійснення своїх повноважень;

3.2.2. Залучати до своєї роботи експертів з тієї чи іншої галузі;

3.2.3. Використовувати технічні та програмні засоби для достовірного встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності за поданою заявою;

3.2.4. Ініціювати, проводити та підтримувати дослідження з академічної доброчесності, якості освіти та наукової діяльності;

3.2.5. Готувати пропозиції щодо підвищення ефективності впровадження етичних принципів та принципів академічної доброчесності в наукову діяльність Музею;

3.2.6. Надавати рекомендації та консультації щодо способів і шляхів більш ефективного дотримання норм Положення.

3.3. На Комісіє покладаються наступні обов’язку:

3.3.1. Здійснювати професійний розгляд заяв щодо етичних порушень та випадків академічної не доброчесності;

3.3.2. Приймати об’єктивні рішення щодо кожного окремого заявленого випадку порушень корпоративної етики та академічної доброчесності;

3.3.3 Накладати санкції у випадках та відповідно до вимог, передбачених чинним законодавством України;

3.3.4. Не розголошувати факти та інформацію про учасників розгляду заяв про порушення етичних норм та вимог академічної доброчесності, які містять особисті дані, окрім випадків передбачених законодавством;

3.3.5. Протоколювати засідання та формувати річний звіт про роботу Комісії, з подальшим оприлюдненням на сайті Музею.

4. Організація роботи Комісії з питань етики та академічної доброчесності

4.1. Організаційною формою роботи Комісії є засідання. Засідання вважається правомочним, якщо на ньому присутні не менше ніж 2/3 її членів.

4.2. Голова Комісії веде засідання, підписує протоколи, рішення тощо. За відсутності Голови його обов’язки виконує заступник. Повноваження відносно ведення протоколу засідання, технічної підготовки матеріалів до розгляду на засіданні здійснює секретар.

4.3. Засідання оформлюється протоколом, який підписує голова Комісії та її секретар.

4.4. Обов'язковим додатком до протоколу є листок обліку присутності на засіданні членів Комісії. Присутність членів Комісії обов'язкова. У разі неможливості присутності на засіданні, член Комісії повідомляє Комісію про причини та подає свою думку з питання, що розглядається у письмовій формі або у режимі відео конференції. Засідання може проходити в режимі відео конференції.

4.5. Засідання скликаються у разі необхідності вирішення оперативних на нагальних питань. Засідання скликаються з таких причин:

- виявлення фактів порушення етичних норм та вимог академічної доброчесності на основі заяви;
- з ініціативи голови Комісії;
- з ініціативи не менше ніж п'яти її членів.

4.6. Порядок денний засідань Комісії формується головою Комісії. Комісія розглядає питання за ініціативи членів Комісії. Обов'язковому розгляду підлягають заяви про порушення норм академічної доброчесності.

4.7. Будь-який науковець, якому стали відомі факти порушення норм академічної доброчесності чи про можливість такого порушення, повинен звернутися до голови або секретаря Комісії з письмовою заявою на ім'я її голови. Реєстрація заяв здійснюється секретарем комісії.

4.8. Заява має містити:

- прізвище, власне ім'я та по батькові (за наявності) особи, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності;
- зміст порушення академічної доброчесності;
- докази, що підтверджують факт порушення академічної доброчесності, включаючи прізвище, власне ім'я та по батькові (за наявності) автора/авторів та посилання на джерело оприлюднення розробок, наукових результатів, що належать іншим особам та були використані особою, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності;
- прізвище, власне ім'я та по батькові (за наявності) особи або найменування заявника, його місце роботи, поштову адресу або адресу електронної пошти, а також номер телефону.

Анонімні заяви чи такі, що не відповідають вказаним вимогам, не розглядаються.

4.9. Голова Комісії попередній розгляд заяви доручає одному з її членів.

4.10. У випадку, коли стороною конфлікту є член Комісії або його близька особа, він не бере участь у розгляді відповідної заяви Комісією. Його голос не враховується при встановлення мінімально необхідної межі для прийняття відповідних рішень по заяві.

4.11. Комісія інформує наукового співробітника, дії якого оскаржують ся, про надходження заяви і дає ому право надати письмові пояснення.

4.12. Комісія вивчає заяву, докази і виносить рішення не пізніше 15 робочих днів із моменту її реєстрації. Комісія може продовжити строк розгляду заяви до 45 робочих днів у разі необхідності з'ясування додаткових

обставин. В цьому випадку Комісія повідомляє заявника про продовження строку розгляду.

4.13. Засідання Комісії проводяться у закритому режимі за відсутності клопотань члені Комісії й обопільного бажання заявника і наукового співробітника, дії якого оскаржують ся (сторін конфлікту) про відкритий розгляд.

4.1.4 Сторона конфлікту має право:

4.14.1. Ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;

4.14.2. Особисто або через представника надавати усні або письмові пояснення або відмовитися від цього, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження.

4.14.3. Знати про дату, час і місце і бути присутньою під час обговорення питання про встановлення факту порушення академічної етики й притягнення її до академічної відповідальності;

4.14.4. Оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції або до суду.

4.15. Якщо Комісія приймає рішення про те, що зміст заяви виходить за межі її компетенції та не підлягає розгляду, заявник має бути про це повідомлений у письмовому вигляді в найкоротший строк із роз'ясненням причин відмови.

5. Рішення Комісії з питань етики та академічної доброчесності

5.1. За результатами розгляду справи та з'ясування всіх істотних обставин, Комісія готує вмотивовані рішення у вигляді письмових висновків щодо наявності або відсутності факту порушення норм академічної доброчесності, який має складатися з наступних частин:

- у вступній частині зазначається дати та місце складання висновку, учасники процедури розгляду питання щодо порушення Кодексу академічної доброчесності Музею, норм академічної доброчесності та зміст заяви;
- описова частина має містити інформацію по суті питання, що було розглянуто Комісією;
- у мотивувальній частині зазначаються обставини та докази, які Комісія взяла до уваги;
- резолютивна частина має містити рекомендації для прийняття остаточного рішення директором Музею.

Рішення підписує голова і секретар Комісії.

5.2. Рішення приймається таємним голосуванням. Рішення вважається прийняти, якщо за нього проголосувала більшість від присутніх на засідання членів Комісії. Якщо голоси членів комісії поділилися порівну, рішення вважається неприйнятим.

5.3. Копії рішень надаються сторонам конфлікту упродовж трьох робочих днів із дати проведення засідання Комісії, на якому розглядалася відповідна заява.

5.4. У разі, якщо будь-який член Комісії не погоджується з рішенням, йому надається право викладення окремої думки, що є невід'ємною частиною рішення.

5.5. Рішення Комісії мають рекомендаційний характер і подаються директору Музею або вченій раді Музею для ухвалення ними остаточного рішення.

5.8. Особу, стосовно якої розглядалося питання про порушення Кодексу академічної доброчесності, норм академічної доброчесності, ознайомлюють з рішенням Комісії, яке вона засвідчує своїм підписом.

5.9. Комісія зберігає всі записи, що стосуються її діяльності протягом 5 років, а потім передає до архіву Музею

6. Прикінцеві положення

6.1. Це Положення затверджується вченою радою Музею та вводиться в дію наказом директора Музею.

6.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться за рішення вченої ради Музею та вводяться в дію наказом директора Музею.